

2
СТОР.
Практика
на... чужих морях

4
СТОР.
Євген Костенко:
особлива настанова...

8
СТОР.
Яскраві дні
студента

Кращі **практики** медичної освіти в США переймали заступники деканів УжНУ

Із десятиденної робочої поїздки до штату Орегон (США) повернулися заступники деканів – факультету післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки Михайло Гечко й медичного факультету Олег Девіняк. Візит наших делегатів відбувся завдяки програмі «Відкритий світ», яку адмініструє організація «Американські ради» та фінансує Бібліотека Конгресу США. Названа ініціатива щодо професійного розвитку з медичної освіти передбачала знайомство з організацією та навчальним процесом у Громадському коледжі Умпква (м. Роузбург) і в Університеті здоров'я та наук у Портленді. Учасники програми поділилися враженнями та розповіли про особливості медичної освіти в США...

Михайло Гечко: «Навчання за медичними програмами в США є високо-селективним, тривалим, дорогим, водночас потужним. Охочі стати лікарем повинні закінчити навчання на чотири-

річному бакалавраті з однієї з наукових спеціальностей та пройти багаторівневий процес відбору вступників, який передбачає три етапи та три основні блоки критеріїв. На першому етапі оцінюють анкети, надіслані до приймальної комісії. Наступний етап, куди відбирають не більше третини заявників, відбувається у вигляді серії ситуаційних співбесід. Завершується відбір співбесідою з приймальною комісією. Ураховують середні оцінки під час попереднього навчання, результат єдиного вступного іспиту для медичних програм (МСАТ), мотивацію для здобуття медичної спеціальності, досягнення й досвід роботи, зокрема, у закладах охорони здоров'я, психологічний портрет і соціальну активність. У результаті, наприклад, із 6200 заявок на медичну програму до Університету здоров'я та наук у м. Портленд було надано запрошення тільки для 200 вступників, із яких 160 стали першокурсниками. Притому академічні здобутки станов-

лять лише 20 % підсумкового вступного бала, а визначальними в успішному проходженні відбору є мотивація для опанування медицини, емоційна зрілість та практичний досвід громадської активності. Ступінь MD здобувають чотири роки, після яких ще від трьох до семи років триває резидентура. Основним фокусом є вироблення практичних навичок та клінічного мислення. Заняття в клініках для всіх категорій майбутніх медиків починаються вже з перших тижнів. Значну роль відведено симуляційним методикам навчання, де використовують як муляжі й акторів у якості стандартизованих пацієнтів, так і складні й дорогі комп'ютеризовані манекени, кадавер-курси та комп'ютерні моделі з доповненою й віртуальною реальністю.

У корпусах коледжу, університету обладнано лікарняні палати та операційні для навчання. Важливо, що при моделюванні клінічного випадку імітується

не тільки конкретний клінічний стан, а й ситуація в цілому. Тобто відпрацьовується вміння оцінити стан, прийняти рішення щодо подальшої тактики й уміння взаємодіяти з іншими членами медичної команди (медсестри, лікарі інших спеціальностей), навіть родичами пацієнта. Так, у лабораторному корпусі Університету здоров'я та наук у м. Портленд два поверхи відведені для симуляційного центру, сумарна площа якого перевищує 18000 м². Притому повністю обладнано палату на 8 лікарняних ліжок, операційну й пологовий зал.

У штаті симуляційного центру працює близько тридцяти акторів, котрі кваліфіковано грають роль пацієнтів за розробленими клінічними сценаріями. Але найбільша увага приділена навчанню в клініках, для яких можливість приймати студентів-медиків та резидентів – престиж і ознака якості. В умовах реформування системи охорони здоров'я та медичної освіти в Україні важливим є прийняття й імплементація в практику передового світового досвіду. Участь у цій програмі збагатила не лише новими враженнями, а й ідеями, які можна втілити в нас. І саме тому важливо продовжувати співпрацю й обмін досвідом, про що ми домовилися з колегами з Громадського коледжу Умпква й Університету здоров'я та наук».

Олег Девіняк: «Вищу освіту в Сполучених Штатах Америки розглядають як послугу, якість якої оцінює студент і громада. При навчанні значно меншу роль, ніж в Україні, приділяють оцінюванню молоді, однак для здобуття права трудитися за професією в багатьох випадках існує професійне ліцензування, під час якого незалежна установа визначає рівень знань, практичних навичок і компетентності. Такий навчальний контекст усуває актуальність багатьох традиційних в Україні запитань стосовно того, як відстежувати успішність студентів, оформлювати екзаменаційні відомості, як відраховувати та поновлювати здобувачів фаху, запобігати корупції при оцінюванні тощо. До того ж викладач працює в ролі наставника, а не контролера, а практичні заняття зосереджені на професійній практиці, а не на опитуванні й тестуванні студентів. Наприклад, типовий розклад занять в Університеті здоров'я та наук у м. Портленд передбачає інтенсивне здобуття знань та відпрацювання навичок від понеділка до четверга (з 8:00 до 17:00 із годинною перерви на обід), і оцінювання в п'ятницю: дві години зазвичай відводять на перевірку знань засобами електронного навчання плюс 45 хвилин на студента з перевіркою практичних і клінічних навичок.

Закінчення на стор. 4.

ВІТАННЯ

Із відеозвернення ректора УжНУ до Міжнародного дня студента

Дорогі друзі!

Цей день був святковим для мене й для колег. Адже йдеться про хороший привід повернутися в минуле, погортати фотоальбоми, згадати однокурсників, зателефонувати комусь, можливо, піти й випити філіжанку кави. Але насамперед це – ваше свято. І не тільки привід гарно відзначити. А й привід заглянути в майбутнє, пофантазувати. Мрійте! Мрійте багато, шукайте себе! Ставте в житті високу планку. Навіть якщо цілі здаються недосяжними. Адже повірте мені: життя покаже, що мета є реальною для Вас. Вірю, що досянете бажаного. Але потрібно буде попрацювати! Бажаю Вам великого успіху. Упевнений, він прийде, а неймовірні задуми стануть реальністю. Тому що Ви – найкращі студенти, студенти Ужгородського національного університету. І ми дуже пишаємося Вами. Зі святом!

Володимир СМОЛАНКА,
ректор УжНУ, професор.

Чергова відзнака

На урочистому засіданні сенату в Сегедському університеті (Угорщина) ректор УжНУ В.Смоланка отримав звання *Senstor Honoris Causa*.

Професор угорського університету Л.Рово привітав та

нагородив нашого очільника. Крім українського вченого, відзнаку Університету м. Сегед було також надано науковим діячам зі США, Бельгії та власне Угорщини.

«Погляд».

Практика на... чужих морях

Вони залишили університет практично на пів року. І замість щоденних лекцій та практичних занять працювали!

Студенти факультету туризму та міжнародних комунікацій відвідували кращі готельно-ресторанні та туристично-рекреаційні комплекси. Стажування тривало на курортах Егейського та Середземного морів. Звучить привабливо? Еге ж!

Підрозділ уже понад 10 років працює з міжнародними партнерами. «Ми усвідомлюємо: теорія й практика – поняття нероздільні. Тим паче, коли можна переймати ще й закордонний досвід у туристично розвиненій країні, то користуємося цим», – каже декан Наталя Габчак.

«Сучасний університет – не тільки навчання, а й практичний досвід. Навички, здобуті за студентських років, зараз мають найбільшу цінність у світі. Радіємо такій співпраці, адже університет налагодив добру міжнародну базу для стажування молоді», – додає проректор Мирослава Лендьел.

Завітав і гендиректор турецької туристичної компанії Еркан Чавуш. Університету привіз подяки, а студентам, які стажувалися в Туреччині, – сертифікати. «Не знаю, укотре відвідаю Ужгород, але це місто й ваш університет для мене – знакові,

бо саме з УжНУ все починалося. Нині Туреччина співпрацює вже з більш ніж 60 державними й приватними вишами України. А 4 роки тому стартували перші міжнародні практики з Ужгородським національним університетом», – зазначив Е.Чавуш.

Четвертокурсник Владислав Сердюк презентував підготував польською, адже розмовляє нею вже наче рідною мовою. Те саме стосується й англійської. «Провів у Туреччині 7 місяців. Набирався досвіду в туристичній Аланії – великому морському курорті. Працював трансферменом: це супровід гостей з аеропорту до готелю й навпаки. А також був польсько-англійським перекладачем під час екскурсій».

За словами заступниці декана з міжнародної діяльності Руслани Жовтани, «відбір студентів розпочався в березні, а в кінці квітня юнаки й дівчата вже полетіли до Туреччини. Були на тренінгах, вивчали мову, правила психології, поведінку людини, а ще опановували географію нової для себе країни».

Під час презентації молоді ділилася враженнями. А разом із гостями ужнівці напрацювали й нові програми «Туреччина – літо 2020».

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

На вченій раді

У листопаді вперше засідав оновлений склад вченої ради Ужгородського національного університету.

Під час заходу ректора, професора Володимира Смоланку обрали головою колегіального органу нашого ЗВО, заслухали звіти, вирішили організаційні питання.

На початку В.Смоланка вручив науково-педагогічним працівникам атестати доцентів, професорів, грамоти, подяки. Відтак відповідальний секретар Приймальної комісії Петро Горват озвучив проміжні підсумки вступної кампанії, адже цьогоріч вона є довготривалою – зарахування завершиться 30 листопада.

«В УжНУ відбувався прийом на 78 спеціальностей. Тішить, що традиційно кількість поданих заяв перевищує 15 тисяч. Створення небюджетних кон-

курсних пропозицій виправдане», – зазначив П.Горват.

Проректор із науково-педагогічної роботи Ігор Король доповідав щодо профорієнтаційної роботи вишу. Ішлося про Літній університет, ярмарки кар'єри, вакансій, Дні відкритих дверей, зустрічі з учителями закарпатських шкіл, профорієнтаційні поїздки Закарпаттям, Львівщиною, участь у міжнародних виставках. Відбувалося й анкетування школярів, яких залучили до чату у Viber, та першокурсників. Активно наповнюють сторінки @uzhnu.today в інстаграмі і фейсбуку.

У планах – розширення географії профорієнтаційних поїздок, розміщення рекламних білбордів, презентація УжНУ онлайн. Загалом вчена рада схвалила профорієнтаційну роботу й завдання на 2020 рік.

Англійська – онлайн в університеті

Послухати носіїв мови, відшукати нових друзів та головне – удосконалити англійську. Усе – не відходячи від комп'ютера.

Студенти факультету туризму та міжнародних комунікацій проходили онлайн-курси з вивчення англійської на платформі Futurelearn. Обирали цікаві для себе теми й вивчали їх. Мені вдалося побачити частину такої підготовки.

Трьохкурсницю спеціальності «Туризм» Аліну Бабидорич зацікавили теми, пов'язані пошуком інформації, ідентифікацією в Інтернеті та поведінкою в соціальних мережах. «Сподобалося, що онлайн-курс пропонував щоразу словник, до якого можна заглянути в будь-який час. За два тижні я не лише вдосконаливала англійську, а й почерпнула для себе чимало цікавого для обраного фаху», – зізналася дівчина. Тим часом ровесниця Світлана Мироненко опанувала ази бізнесу. Резюмувала: «Було настільки захопливо, що я пройшла курс дещо завчасно: не за два тижні, а за півтора».

Одним абзацом

■ **Різдвяне.** Відповідно до розпорядження Кабміну України задля забезпечення раціонального використання робочого часу і створення умов для святкування Різдва Христового ректор УжНУ В.Смоланка видав розпорядження перенести в 2020 році робочий день із понеділка 6 січня на суботу 11 січня.

■ **Меморандум.** Згідно з дорученням професора Олександра Литвиненка, директора Національного Інституту стратегічних досліджень, Світлана Мітрьєва, радник дирекції НІСД, передала ректору альма-матер, професору Володимирові Смоланці меморандум щодо співпраці, підписаний між вишами в Києві. Мета – розширити спільну наукову, освітню та практичну діяльність.

■ **Виставка.** У Науковій бібліотеці УжНУ до Дня гідності та свободи організували виставку «Майдан – фортеця духу». Презентували тематичні книжки й

Після завершення навчання учасники отримали онлайн-сертифікати. Останні платні, однак Україна входить до числа держав, які отримують відповідні документи безкоштовно. Таке навчання на факультеті туризму та міжнародних комунікацій запроваджують уже три роки. Ініціаторка – старший викладач кафедри міжнародних комунікацій Людмила Коваль.

Наставниця зауважила: «Студенти не лише розширюють кругозір, а й учаться бути дисциплінованими та відповідальними».

А останнім етапом онлайн-навчання стала підготовка презентацій на факультеті. Абсолютно довільний формат. Усе, зрозуміло, – винятково

англійською. Студенти обирали різноманітні способи, аби якнайцікавіше розповісти про свою роботу впродовж двох тижнів. Адже це був такий собі нетворкінг, який допоміг удосконалити і англійську мову, і професійні навички.

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

14 університетських Центрів колективного користування науковим обладнанням. Ішлося й про перспективи створення нових. Юрій Полохович, перший заступник міністра освіти і науки, розповів про розроблення стратегії щодо розвитку та підвищення ефективності впровадження наукової діяльності у вищій школі. А Ігор Студеняк, проректор із наукової роботи УжНУ, інформував про можливість для проведення наукових досліджень, які створено з відкриттям у 2018 р. такого Центру в нашому виші.

У ректораті УжНУ зібралася робоча група з учасників Першого економічного форуму Закарпаття. Напрацювали пропозиції до влади, пов'язані з проблемами кадрів, оподаткування, бюджетно-політикою тощо.

Тетяна ЛЕСЮК,
студентка
відділення журналістики.

Будівничий фізичної науки, талановитий педагог, мудрий керівник Людвіку Шимону – 85!

фізико-математичний факультет УжДУ, який із відзнакою закінчив у 1957 році. Талановитого студента не міг не помітити професор П.Запісочний, завідувач кафедри оптики, котрий був одним із фундаторів фізичної науки на Закарпатті. Тож у 1960–1963 рр. Людвик Людвикович продовжив навчання в аспірантурі.

Тематика, яку почав розвивати здібний дослідник, полягала у вивченні процесів збудження атомів лужних елементів повільними електронами. Дані про такі процеси виявилися вкрай необхідними для розробки та створення нових джерел енергії – МГД-генераторів, термоелектронних перетворювачів енергії тощо. Замовниками цих досліджень був Інститут атомної енергії ім. І.Курчатова та ряд інших солідних установ. Перший етап наукової роботи Л.Шимона завершився захистом у

1966 році кандидатської дисертації «Ефективні перерізи збудження атомів лужних металів при зіткненнях з повільними електронами», а другий – у 1985 р. – докторської за темою: «Збудження атомів металів зі складною структурою незаповнених оболонок». Обидві роботи захищені в престижному Фізичному інституті ім. П.М.Лебедева АН СРСР (Москва), зокрема, докторська – під головуванням директора інституту, лауреата Нобелівської премії, академіка АН СРСР М.Басова.

Наукові здобутки нашого професора представлені в численних працях. Їх – понад 450! Як офіційний науковий консультант, Людвик Людвикович підготував чотирьох докторів наук, під його керівництвом захищено 12 кандидатських дисертацій, серед яких двоє іноземців – із Сирії та Іраку.

Із 1982 року Л.Шимон стає завідувачем кафедри квантової електроніки та науковим керівником Проблемної науково-дослідної лабораторії фі-

зики електронних зіткнень. Із 1988-ого до 2004 рр. був деканом фізичного факультету. За цей період підрозділ виріс до провідного навчального та наукового центру України.

За вагомі здобутки в роботі нинішньому іменинникові присвоєно звання «Заслужений працівник народної освіти УРСР». Він є лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки, академіком Академії наук вищої освіти України. У 2000 р. отримав подяку Президента України за сумлінну працю, значний особистий внесок у розвиток і зміцнення держави, а в 2001-ому здобув звання «Відмінник освіти України». Закордонне визнання професора – у високому індексі цитованості наукових праць, членстві в Американському фізичному товаристві та Академії наук Угорщини, присудженні звань «Соросівський професор» та «Міжнародна людина року 1997–1998» (за версією міжнародного біографічного центру Кембриджа в Англії). Крім цього, Л.Шимон – лауреат нагоро-

ди Ярослава Мудрого, конкурсу «Кращий закарпатець-2001», заслужений професор УжНУ.

Вітаючи Людвика Людиковича з ювілеєм, колектив кафедри квантової електроніки, редакція журналу «Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Фізика», колеги, учні та вихованці зичать імениннику міцного здоров'я й усіляких гараздів та подальшого творчого зростання.

До привітань приєднується й Міжнародна асоціація випускників УжНУ, редакція газети «Погляд», із якою Л.Шимон активно співпрацював. Бажаємо їй надалі зберігати бадьорість духу й сили, благополуччя, достатку, радісних, світлих днів поруч із близькими людьми. Нехай доля буде прихильною до Вас, Людвіку Людиковичу, дарує щасливе довголіття й віддасть сторицею за зроблене на благо рідного факультету, університету, Закарпаття, України!

Прес-служба Міжнародної асоціації випускників УжНУ за матеріалами професора Івана Шафраньоша.

Шана Василеві Добошу

Філологічний факультет альма-матер повсякчас оновлюється й удосконалюється. Водночас у підрозділі ревно цінують минуле й із глибокою повагою ставляться до вчителів. До 95 років від дня народження професора Василя Добоша (1924–2001) улаштували вечір пам'яті.

Василь Іванович – уроженець села Стеблівка (Салбодш) на Хустщині. Учні запам'ятали його як бадьорого чоловіка із синіми очима, до котрого завжди горнулися люди. Пройшов шлях від лісоруба, учасника Другої світової війни до доктора філологічних наук, видатного мовознавця, передусім синтаксиста, діалектолога. У 1980-их роках був деканом факультету.

Вечір шани модерувала заступниця декана з наукової роботи Наталія Венжинович: «На жаль, Василь Іванович тепер тільки з портрета дивиться на нас. Гляньмо, яким він був красенем. А яким чудовим викладачем, другом, порадником!»

Завідувач кафедри української мови Іван Сабадош зазначив: «Я часто бував у домі Василя Добоша, знайомий із його родиною. Він запам'ятався інтелігентним, толерантним, пунктуальним, порядним, умів згладжувати конфліктні ситуації в колективі. Вимогливий до себе й до студентів. Я писав дві курсові й одну дипломну роботу в нього. Це була людина, яка досконало знала свій предмет. Видав монографічний опис фонологічної системи говірок Перечинщини, першу і єдину докторську дисертацію, виконану на матеріалі синтаксису українських говорів. Мало хто в його часи спромігся оприлюд-

нити свої українськомовні праці. Це був геройський вчинок. Відомими є публікації про назви населених пунктів Закарпаття. Усі праці виважені з погляду тексту, написані дохідливо. Професор любив допомогти, ніколи не говорив, що не має часу. Я вдячний за всі поради. Хай земля йому буде пухом».

Відтак спогадами про наставника поділилися чотири аспірантки, котрі писали дисертації під керівництвом Василя Добоша, – нині доцентки кафедри української мови Алла Галас, Ольга Пискач, Галина Вовченко та Світлана Рошко з кафедри міжнародних економічних відносин.

Г.Вовченко: «Життя – секунда у вічності. Минуло 95 років відтоді, коли народився наставник. І 18 років із часу, як він покинув світ. Сучасна освіта спрямована на пошук інновацій, та при цьому важливо не забувати про вчителів. Василь Іванович був поранений під час Другої світової війни й

дуже цінував життя. Мої батьки також здобували фах на філфаку, тож я знала про викладача ще з їхніх розповідей. Запам'ятала його як просту, справедливую людину. Збираючи бібліографію вченого, знайшла 58 його праць. А професорка Валентина Статеева – ще чотири. Ці роботи по-справжньому наукові, там немає зайвого слова. Нам пощастило, що мали такого вчителя».

А.Галас: «Василь Іванович асоціюється насамперед із синтаксисом як простого, так і складного речень. Велике щастя, коли педагоги справді можуть навчити. Це, безперечно, умів наш викладач. Ми знаємо: завдання наукового керівника – спрямувати, але В.Добош мав дуже добру рису – не заважати. До того ж пропонував для досліджень вдалі теми».

Також Алла Михайлівна пригадала, як провдвала професора, коли він захворів, та різні випадки із життя, пов'язані з учителем.

О.Пискач: «Після завершення університету Василь Іванович переконав мене вступати до аспірантури. Згадую, як приходила на консультації... Він із розумінням ставився до всього. В.Добош – еталон академічного професора – був спокійним, ніколи не кричав, умів доступно пояснити. Міг розбирати одне речення впродовж заняття, доки всі не зрозуміють. Думаю, що кожен наставник мріє мати вдячних вихованців. І я справді вдячна».

С.Рошко: «У мене залишилися найтепліші спогади про вчителя. Василь Іванович був суворим, але доброзичливим. Слугував еталонно викладача, який завжди стоїть перед очима. У своїй педагогічній діяльності часто його згадую».

Цікаві факти про життя професора розповіла й доцентка кафедри української літератури Надія Ференц, відзначивши відвертість та майстерність вилучати шпаргалки на іспитах.

Відтак присутні переглянули

відеоспомин «Еталон людської совісті», який створив Медіацентр УжНУ ще до 90-річчя В.Добоша.

Насамкінець деканеса Галина Шумицька поділилася: «Ми готували це відео 5 років тому. Коли передивилася його, у мене виникли дві думки. Кожен із нас хоче визнання нашої роботи, бо ми стараємося. Я неймовірно щаслива, що маємо на факультеті таку гарну традицію – давати визнання передусім учителям. Також пригадала, як на одному з тренінгів запропонували уявити ситуацію, нібито мови зникли й залишилося тільки одне слово, за допомогою якого можна порозумітися. Усі зійшлися на тому, що це слово – «дякую». Нині такий світлий день, коли дякуємо нашим наставникам. Пропоную вшанувати їхню світлу пам'ять».

Завершили захід хвилиною мовчання.

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

Одним абзацом

■ Ювілей. Кафедрі прикладної фізики фізичного факультету УжНУ виповнилося 20 років. Створили підрозділ 1 листопада 1999-ого. Завдяки проректору Ігорю Студеняку в альма-матер з'явилися прилади для Центру колективного користування науковим обладнанням. Зокрема, мова про єдиний в Україні спектральний еліпсометр японської фірми Horiga, імпедансметр, кульовий млин для подрібнення матеріалів до нанометричного розміру тощо. Кафедра має змогу користуватися двома спеціалізованими лабораторіями.

■ Договір. Альма-матер та Клінічно-реабілітаційний центр «Купеле Вишне Ружбахі» (Словаччина) уклали договір щодо проходження практики студентів УжНУ в реабілітаційному центрі. Угоду підписали Володимир Смоланка, ректор УжНУ, та Ганна Самусева, представниця названої структури. Іван Миронюк, декан факультету здоров'я та фізичного виховання УжНУ, зауважив, що для майбутніх фізичних терапевтів і ерготерапевтів практика є потрібною. Медичний реабілітаційний центр має ліцензію Міністерства охорони здоров'я Словаччини.

Тетяна ЛЕСЮК,
студентка
відділення журналістики.

Євген Костенко:

«Особлива настанова — навчитися любити людей»

Не Айболить (вигаданий персонаж творів Корнія Чуковського) і зовсім вам не Африка, а УжНУ. Це означає, що якісна стоматологія — поруч. Історія заснування відповідної кафедри сягає 2006 року. Тоді я пішла в перший клас, а перший курс «стомату» ступив на тернистий, проте благодатний шлях науки. Тут уже 13 років творять свою історію. А якою вона є насправді — з'ясуємо в декана стоматологічного факультету Євгена Костенка.

— **Євгене Яковичу, зі святкуванням 74-ої річниці від дня заснування УжНУ в багатьох виникає ностальгія. Мимоволі поринаємо в історію, згадуємо, як усе було. Розкажіть, як створювали кафедру стоматології...**

— Я думаю, що заснування всіх кафедр було логічним завершенням формування єдиного медичного простору для безперервної медичної освіти стоматологів. Це майданчик як додипломної, так і післядипломної освіти. Тут своя специфіка. Створювали кафедри як клініку лабораторної діагностики фармакології, яка займається діагностикою мікробіомі порожнини рота. Такої

немає в Україні. Для нас це цілком. Зокрема, із погляду освітньої програми.

— **Розкажіть про специфіку факультету. Чим живе рідний стоматологічний?**

— Сьогодні в нас є 9 кафедр: сім із них додипломної та дві післядипломної освіти. Серед додипломних — 4 суто стоматологічні: ортопедичної й терапевтичної стоматології, дитячої стоматології, щелепно-лицевої хірургії і онкостоматології, а також 3 кафедри загальномедичних дисциплін (фундаментальних медичних наук, кафедра клініко-лабораторної діагностики та фармакології, кафедра клінічних дисциплін). Тобто стоматологічний факультет має всі внутрішні підрозділи для того, щоб повноцінно підготувати фахівця. Щодо кадрового наповнення, то колектив потужний — працює понад 120 викладачів!

— **Кажуть, перша справа — як перша любов: запам'ятовується надовго. У Вас теж так?**

— Дебютні випуски запам'ятовуються в будь-якому виші. Це перші враження, результати роботи. Ми шліфували викладацьке вміння, студенти вчили-

ся опановувати обраний фах. Такий досвід є взаємним. Чимало вихованців уже захистили в нас кандидатські дисертації. Перший випуск заявив про себе на українських теренах. Багато хто працює за кордоном: у Чехії, Словаччині, Угорщині, Польщі. Трудяться за кордоном випускники й інших років.

— **Які особливі поради даєте студентам?**

— Кожне моє слово фактично і є порадою.

Особлива настанова — навчитися любити людей. Якщо це завдання не виконане, то всі інші не мають сенсу. А тисячі технічних аспектів існують постійно.

Стоматологічна галузь стрім-

ко розвивається в альма-матер, а на відповідному факультеті готують високоякісних спеціалістів. Отож наші усмішки — у надійних руках!

Тетяна ЛЕСЮК,
студентка
відділення журналістики.

Кращі практики медичної освіти в США переймали заступники деканів УжНУ

Закінчення. Початок на с. 1.

Завжди резервують час для роботи над помилками, а здобувачі спеціальності не бояться помилятися під час практичних. Наприклад, на занятті в Громадському коледжі Умпква зі студентами (медсестрами) у симуляційній кімнаті, куди нас запросили, дівчина припустилася помилки. Під час обговорення виконання однієї з медичних маніпуляцій викладач запитав, чи, на думку практикантки, при цій маніпуляції все було добре. Студентка задумалась і назвала помилку самостійно, а викладач підказав, як слід робити. Це вигляда-

ло настільки доброзичливо, що закінчилося сміхом. На жаль, за українськими правилами, така здобувачка спеціальності отримала б знижену оцінку.

Також приємно вразила проста організація діловодства в освітньому процесі:

без журналів обліку роботи викладача, планів підвищення кваліфікації, графіків чергувань у гуртожитку, «зоопарків» із «методичок» (для практичних занять, самостійної роботи, викладачам для проведення практичних занять) та без

написання власних підручників. Зате в електронному навчанні до кожної теми в класі — презентації, відео, навчальні тексти, тести, практичні завдання та корисні покликання в Інтернеті. У коледжі існує не лише чіткий розподіл завдань, а й повноважень. Документи, які стосуються освітніх програм, підписує декан без додаткових затверджень вище.

Договори з іншими організаціями підписує лише головний бухгалтер, а в наказі ректора є тільки його підпис, і майже ніде немає печатки. Натомість в Україні затверджуємо тему кожної дисертації всім складом ученої ради, університети отримують зауваження від Державної служби якості освіти, що ректор не підписав роздруківані електронні заяви всіх абітурієнтів, а викладачі вкотре скануватимуть свої документи про освіту та наукові ступені, щоб уносити їх до чергової електронної бази даних.

Вражає простота, із якою американці втілюють у життя нові

рішення. Наприклад, за останні роки в районі інтенсивно почали розвивати виноградарство та виноробство, виникло чимало нових підприємств, які потребували кваліфікованої робочої сили. Тож винороби зібрались і сформували запит до органів місцевого самоврядування та до Громадського коледжу Умпква, що їм потрібна підготовка фахівців із виноградарства. У підсумку третину грошей виділило місцеве самоврядування, третину — коледж, ще третину зібрали самі підприємці, і на ці кошти було збудовано новий корпус, де відкрито інститут виноградарства з виноградарськими й обладнаннями, яке дає змогу провести весь процес: від висадження кущів винограду до розливання вина в пляшки. Уважаю, коли рішення приймають ті, хто зацікавлений у корисному результаті, а не ті, хто має досягнення або посади, дадуть добрі плоди в разі впровадження ініціатив у нашій державі.

Учасники програми вдячні за чудову організацію програми професійного розвитку в медичній освіті президентів Громадського коледжу Умпква, доктору Дебрі Тетчер, деканові професійної та технічної освіти Джейсону Ейзу, ректорові Університету здоров'я та наук у м. Портленд, доктору Еллі Андресен, організації «Американські Ради» в особі директора Девіда Паттона та фасилітаторки Яни Чапайло, офісу програми «Відкритий світ» в Україні й США, а також усім американцям і українцям, котрі долучилися до створення та ефективного менеджменту програми «Відкритий світ».

Ярмарок вакансій і День кар'єри

У холі головного корпусу університету провели Ярмарок вакансій. У вітальному слові Ігор Король, проректор із науково-педагогічної роботи УжНУ, повідомив про збільшення кількості представлених організацій. Ефективного обміну інформацією побажав Олександр Білак, заступник Ужгородського міського голови. Також Сергій Олексюк, директор Ужгородського міського центру зайнятості, зауважив про активну профорієнтаційну роботу УжНУ. Відтак молодь спілкувалася з представниками різноманітних установ. Студенти могли надіслати заявки до міського центру зайнятості. А ще в читальній залі бібліотеки доцентка Тетяна Бутурлакіна, директорка Центру кар'єри УжНУ, провела тренінги, присвячені самопрезентації й таймменеджменту.

Крім того, УжНУ долучився до інформаційно-просвітницького заходу «День кар'єри. Поринь у світ професій», який організувала Рахівська районна філія Закарпатського ОЦЗ для учнів міста. Школярі дізналися про особливості освітніх програм, перспективи міжнародного навчання та працевлаштування.

Тетяна ЛЕСЮК,
студентка
відділення журналістики.

Оголошення

Заблудений диплом АК № 10571355, виданий 30 червня 1998 року КУРТІ Наталії Андріївни, яка тоді ж закінчила УжНУ й здобула повну вищу освіту за спеціальністю «Лікувальна справа» та кваліфікацію лікаря, уважати НЕДІЙСНИМ.

IT-конференція

Кафедра твердотільної електроніки та інформаційної безпеки фізфаку УжНУ, Закарпатське відділення Українського фізичного товариства й Академія технологічних наук України на фізичному факультеті Ужгородського університету влаштували V обласну науково-практичну конференцію «Інформаційні технології в житті студентів та молодих учених Закарпаття».

Розглядали чимало напрямків, зокрема: протиборство в інформаційному та кібернетичному просторах, обробки сигналів і зображень; дослідження в галузі інформаційно-комунікаційних технологій та їх застосування; IT-інновації для науки й освіти; інформаційні системи; вебтехнології; комп'ютерні системи та мережі.

Молоді науковці презентували напрацювання, супроводжуючи презентаціями, а дехто продемонстрував роботу власноруч виготовлених приладів. Завдяки спонсорам, а саме: Закарпатській обласній держадміністрації, SWAN SOFTWARE SOLUTIONS, Inc., ACCELERATE –

авторам найкращих робіт вручили цінні призи.

У результаті диплом першого ступеня та смартфон отримав аспірант фізичного факультету Владислав Густі (тема – «Використання Wi-Fi Jammer для атак на мережі Wi-Fi та способи захисту»). Диплом другого ступеня й смартфон вручили студентам інженерно-технічного факультету Ярославу та Владиславу Петечукам за роботу «Пристрій для розпізнавання та озвучення текстової інформації на базі мікрокомп'ютера Raspberry Pi 3». Другокурсниця фізфаку Юлія Мірошина («Вплив сторонніх факторів на систему голосової автентифікації для Android») стала третьою й отримала смартфон. Крім того, ще шестеро авторів дістали в подарунок флешки. Загалом журі відзначило високий науково-прикладний рівень робіт молодих науковців.

У контексті форуму відбулася також сателітна конференція ACCELERATE.

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

Про періодизацію...

Кафедра модерної історії України та зарубіжних країн разом зі студентським науковим товариством «Кліо» організували перший викладацько-студентський методологічний семінар за темою: «Актуальні проблеми виміру та періодизації». Захід відбувся на факультеті історії та міжнародних відносин.

Семінар розпочали гаслом «Учитися ніколи не пізно!», адже долучилися не тільки викладачі й студенти, а й випускники. Серед учасників заходу були також завідувач кафедри Ігор Шніцер та гість – методист Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти Юрій Шимон.

Модератором семінару виступила голова СНТ «Кліо» Ангеліна Дебель. «У такому форматі ми зустрілися вперше, і сама я ніколи не брала участі в подібному заході. Тема останнього актуальна й доволі суперечлива. Думаю, сподобається як наставникам, так і здобувачам фаху», – анонсувала студентка.

Першим мав слово викладач Сергій Ганус. Він підготував доповідь-презентацію за темою: «Історичний час. Періодизація всесвітньої історії: способи і моделі». Головну увагу сконцентрував на спільному й відмінному між фізичним та історичним часом.

Наступною виступила магістрантка Наталія Середяк із доповіддю «Особливості періодизації в країнах Сходу». Студентка розповіла про функціонування й історію виникнення періодизації в східних країнах та порівняла із західними методами періодизації часу.

Наприкінці лекції охочі мали змогу долучитися до жвавого обговорення теми й поділитися поглядами щодо предмета дискусії.

Високий вимір гідного життя

До ювілею Єлизавети Чаварги

Більшість викладачів та співробітників Ужгородського національного університету вчилися в аспірантурі, а окремі – у докторантурі. Тому добре пам'ятають завідувачку Є.Чаваргу. Єлизавета Амброзіївна очолювала цей важливий підрозділ університету пів століття (1963–2013). Зарекомендувала себе фаховим спеціалістом. А ще – Людиною з великої літери. Отож аспіранти й докторанти згадують наставницю з удячністю. Саме її прийдешній ювілей спонукав до написання цієї статті.

Єлизавета Тромбола народилася 8 грудня 1939 року у вельми мальовничому селі Імстичово, що на Іршавщині, у працюючій селянській родині. Батьки виховували дітей – хлопчика й двох дівчаток – у душі християнських чеснот: поважати старших, не цуратися роботи, бути чесними. Ліза закінчила «семирічку» у рідному селі й «десятирічку» у Білках. Після цього вступила на відділення української мови та літератури філологічного факультету Ужгородського університету. Училася дуже добре, бо тодішня молодь була спраглою знань. Студентка готувалася до кожного семінарського заняття, написання рефератів, виступів для наукових конференцій тощо. Високим рівнем вирізнялися її курсові та дипломна роботи. А ще знаходила час для громадської активності, брала участь у художній самодіяльності – була чудовою солісткою. Студентські роки пролетіли швидко, і в червні 1961 року наша ювілярка стала дипломованим фахівцем.

У радянські часи діяв розподіл випускників на роботу. Молодий спеціаліст Є.Тромбола одержала направлення на Вінниччину. Із 15 серпня 1961 року

почала працювати вчителькою української мови та літератури Зозулинецької середньої школи, що в Козятинському районі згаданої області. Тут закарпатка трудилася лише рік, але зарекомендувала себе ерудованим, старанним, дисциплінованим фахівцем. Учителька зуміла зацікавити учнів своїм предметом. Цьому неабияк сприяли повага до вихованців, диференційований підхід до них, заохочення власної думки школярів, емоційність у процесі навчання тощо.

Молода наставниця проводила чимало позакласних заходів. Організовувала літературні вечори, роботу гуртка, брала участь у художній самодіяльності. Намагалася якомога більше часу бути з учнями. І доволі швидко вони зрозуміли, що вчителька живе їхніми проблемами: радіє успіхам, переймається невдачами, підказує шляхи покращення ситуації. Тобто все складалося якнайкраще. Та за рік Єлизавета Амброзіївна у зв'язку із сімейними обставинами перевелася на роботу до Хустської середньої школи № 1. (До речі, 15 березня 1939 року в цьому приміщенні було проголошено незалежність Карпатської України).

Новий заклад також залишив тільки добрі спомини в душі ювілярки. Тут вона знову викладала українську мову та літературу. А ще довантажили уроками німецької мови. Знову сумлінна підготовка до кожного заняття, використання елементів передового педагогічного досвіду, вивчення індивідуальних особливостей учнів, високий педагогічний такт, доброзичливість, постійне прагнення допомагати словом і ділом, творити добро стали виміром життя. У новій школі все було добре, подобалося. Але

в житті героїні знову відбуваються рішучі зміни – у березні 1963 року Є.Чаварга переїздить до Ужгорода, де її призначають завідувачкою відділу аспірантури Ужгородського університету.

Робота у виші – нова сторінка в життєписі ювілярки. І найбільша за часом – протягом, як зазначалося вище, 50 років (до травня 2013-ого) Єлизавета Амброзіївна успішно тримала в руках штурвал під назвою «Відділ аспірантури і докторантури Ужгородського університету». За цей час наша працівниця долучилася до підготовки кількох сотень фахівців у різних галузях науки. Її робота – багатогранна, комплексна.

Насамперед згадаємо той факт, що завідувачка була чудовим організатором і координатором усіх справ, пов'язаних із роботою відділу. Є.Чаварга тісно співпрацювала із завідувачами кафедр і деканами. Вчасно та якісно розробляла проекти річних і перспективних планів прийому до аспірантури та докторантури, які без проблем затверджувало галузеве Міністерство. Тому процес підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів

мав конкретний, прозорий характер. У контексті сказаного додамо: більшість теперішнього професорсько-викладацького складу та співробітників науково-дослідного сектору є випускниками аспірантури УжНУ й добрим словом згадують керівницю.

Слід звернути увагу й на те, що Єлизавета Амброзіївна постійно контактувала з аспірантами. Тактовно вміла пояснити послідовність дій. А потім делікатно нагадати про незроблене. Не було такого випадку, щоб Є.Чаварга не вислухала людину, не дала цінних порад. Варто акцентувати й на факті постійного збільшення числа аспірантів. За час існування аспірантури (66 років) її закінчило понад тисячу осіб. Ураховуючи те, що Єлизавета Амброзіївна керувала відділом пів століття, була причетною до підготовки більшості з них.

І ще одне. Обіймати керівну посаду на зазначеному рівні вимагає принциповості, вимогливості, наполегливості, послідовності тощо. Єлизавета Амброзіївна має їх у своєму арсеналі, незважаючи на м'який, доброзичливий, делікатний характер. І це добре, бо тільки вимогливий посадовець може впоратися з поставленими завданнями. Отож і в керівництві УжНУ (УЖДУ) не виникало претензій до роботи відділу аспірантури й докторантури та його очільниці.

Ювілярка була не тільки чудовим педагогом і керівником підрозділу, а й берегинєю родинного вогнища. Стежки історика Івана Чаварги й філолога Єлизавети Тромболи злилися в одну в січні 1962 року. І відтоді їхні серця б'ються в унісон. Подружжя Чаваргів є яскравим прикладом вірності, любові, взаємоповаги та взає-

мопідтримки. Дружина зробила багато для того, щоб чоловік мав можливість займатися науково-педагогічною діяльністю. А ще він упродовж 16 років був проректором університету, п'ять років завідував кафедрою. Подружжя виростило й виховало двох чудових синів – Віктора та Михайла. Вони є випускниками УжНУ, висококваліфікованими спеціалістами, мають авторитет, повагу в колективах, створили свої сім'ї. Ювілярку радують п'ять онуків (Вікторія, Іван, Віктор, Олександр, Наталія) та двоє правнуків (Максим, Емілія). Таким чином рід Чаваргів упевнено дивиться в майбутнє.

Багаторічна сумлінна праця Єлизавети Амброзіївни не залишилася непоміченою. Неодноразово нагороджували грамотами, оголошували подяки від імені ректора університету. А в березні 2000 року наказом Міністерства освіти і науки України нинішню ювілярку нагородили знаком «Відмінник освіти України». Ще через дев'ять років присвоєно почесне звання «Заслужений працівник освіти України». Та найбільшою нагородою для керівниці є слова щирої вдячності більш ніж пів тисячі науковців, до підготовки яких мала безпосередній стосунок.

Ось таким складається портрет Є.Чаварги – педагога, завідувачки відділу аспірантури і докторантури, берегині родини й просто чудової Людини. Середньо вітаємо високоповажну колегиню-наставницю зі славним життєвим ювілеєм. Бажаємо їй і родині доброго здоров'я, благополуччя, життєвого оптимізму та всляких гараздів на могої й благодійні літа!

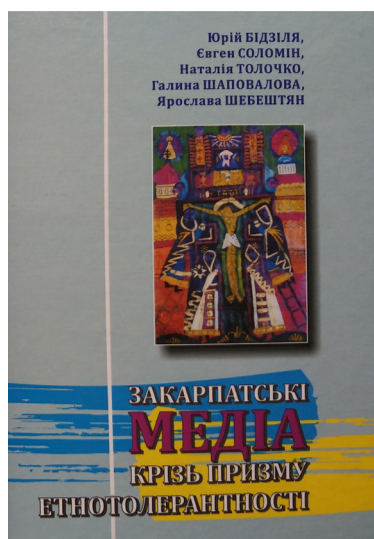
Микола ОЛАШИН,
кандидат історичних наук,
доцент.

Етнотолерантність у закарпатських медіа: бути чи не бути?

Особливість нашого краю – мультинаціональність. Значна кількість різних культур, мов та історій переплітається, змішується, проростає в щось нове та унікальне. Це й робить регіон неповторним. Таку особливість мало тільки визнавати, її потрібно осягнути в усій глибині відтінків, яких вона додає Срібній Землі. Важливо примножувати знання про рідний край, адже за цим криється шлях до пробудження національної свідомості, ототожнення себе із суспільством. Ураховуючи, що сьогодні медіа неабияк впливають на свідомість соціуму, саме звідси й потрібно починати знайомство з багатокультурним Закарпаттям.

Питання толерантності в засобах масової інформації тісно пов'язане з етнічною ситуацією в нашому регіоні, адже мова про одну з найважливіших проблем у журналістичнознавстві не тільки області, країни загалом, а й на міжнародному рівні. Саме так уважають автори монографії «Закарпатські медіа крізь призму етнотолерантності». Дослідження регіонального медіапростору здійснили представники кафедри журналістики УжНУ, зокрема, професор Юрій Бідзія, доценти Євген Соломін, Галина Шаповалова, Ярослава Шебештян та викладач Наталія Толочко. Уперше науковці поділилися з аудиторією напрацюваннями на III Міжнародній науковій конференції «Українські медіа в європейському інформаційно-комунікаційному просторі: історія, стан, перспективи». Презентували монографію й на Форумі видавців у Львові.

Якщо докладніше про книжку,

ку, то вона складається з трьох розділів, преамбули та постскрипту. Перший розділ – «Гуманізм і толерантність як концептуальне підґрунтя сучасної української журналістики» – ознайомлює з основними термінами, дотичними поняттями філософії, журналістичнознавства, права тощо, на яких будується подальше дослідження. Зокрема, подано визначення толерантності, статті із Загальної декларації прав людини та з Декларації принципів толерантності. Також у виданні наведено історію заселення Карпат, важливі чинники, які сприяли самоідентифікації етносів та корінних українців, починаючи з XX століття.

У другому розділі – «Сучасна етнічна преса Закарпаття (XX–XXI ст.)» – автори розповідають про історичні, політичні та культурні умови розвитку періодики закарпатських угорців, словаків, ромів, румунськомовної та російськомовної преси, а також здійснюють історичний

аналіз появи на Закарпатті явища русинської мови та атрибутивних ознак її періодики.

Про електронні джерела інформації йдеться в третьому розділі – «Електронні медіа етнічних спільнот Закарпаття». Авторі повідомляють про історичні передумови виникнення радіо- і телепрограм у регіоні, зйомки фільмів як прообразів телевізійних репортажних передач. Також здійснили аналіз сучасних програм на відповідність журналістським стандартам. Дослідження вибудовано на вагомому обсязі емпіричного матеріалу, який науковці кафедри порівнюють, аналізують та доступно подають у вигляді конкретних висновків. Акцент зроблено на тому, що потрібно врахувати електронним медіа задля підвищення етнотолерантності закарпатців. Крім того, у третьому розділі розглянуто загальні тенденції розвитку онлайн-медіа XXI століття та поняття «конвергентності» ЗМІ.

Важливість таких напрацювань, як «Закарпатські медіа крізь призму етнотолерантності», важко переоцінити, адже дослідження засвідчує: обрана тема потребує відповідального ставлення та глибокого вивчення. На жаль, сьогодні з'являється мало доробків, які б відображали й переосмислювали специфіку етнотолерантності в краї. Саме тому пропонується монографія посідає гідне місце на полиці видань кожного свідомого громадянина, аби краще зрозуміти своє місце в демократичному суспільстві.

Тетяна БОЦЬ, студентка відділення журналістики.

Ілона Мейсарош у перекладі

«Прийшов сезон папи... сонів», «Танцює Жужі-ка», «Колядин, колядин...», «Ув Енея чуб із сельдерея» – випуск із чергової, 32-ої, серії «Між Карпатами і Татрами» закарпатської поетеси Ілони Мейсарош – у словацькому перекладі науковця та педагога, кандидата філологічних наук Ольги Мадяр.

Збірник, який заснувала доцент кафедри словацької філології Тетяна Ліхтей, акцентує увагу на любові до рідного краю, народу та предків. Видання є чудовою знахідкою як для молодого, так і для старшого покоління.

Тетяна ГОЛЯК, студентка відділення журналістики.

Сервірувати стіл «туристичного» фаху медіаграмотністю...

На жаль, у минулому номері через брак шпальт і вихід святкового випуску газети ми не розповіли про активність факультету туризму та міжнародних комунікацій. Із 24 до 31 жовтня з ініціативи «Юнеско» увесь світ відзначає тиждень медійної та інформаційної грамотності. Працівники обласної бібліотеки, а саме інформаційно-ресурсного центру «Вікно в Америку», підготували тренінги й для молоді УжНУ.

...Коло. Кожен учасник має записані на аркуші слова із сучасної української пісні. Усі в унісон зачитують свій текст. Інші ж студенти – у середині кола. Повинні відгадати композицію. Утім, аніскільки не можуть розібрати з почутого від однолітків. Так і трапляється, коли нас оточує засилля інформації, яка водночас лунає з різних джерел. Наступний етап – умикання каналів (тобто вибір однієї групи, аби зачитав свою частину пісні) за порядком. Однак і це не допомагає відгадати композицію, а в ширшому контексті – зрозуміти, про що йдеться в тому чи іншому ЗМІ.

Невипадково й на початку тренінгу декан факультету туризму та міжнародних комунікацій Наталія Габчак зауважила, що в медіапросторі, який заповнює наше життя, не завжди

легко зорієнтуватися. А молоді, котра, за словами очільниці, проводить у соцмережах 24 години на добу, – і поготів. Тож схожі заняття – неабияк корисні юним ужнівцям. А Людмила Коваль, старший викладач кафедри міжнародних комунікацій, додала: «Такі тренінги особливо потрібні майбутнім фахівцям із туризму, адже вони працюють із людьми, а отже, з інформацією».

Упродовж тренінгів, до яких залучили першо- та другокурсників, студенти виконували різноманітні завдання. Зокрема, підраховували кількість годин, яку проводять у тих чи інших медіа. Розповідають: було незвично, утім, цікаво. Першокурсник Микола Мешко зізнався, що витрачає у Всесвітній павутині чимало часу, але інформацію перевіряє за кількома джерелами, та й довіряє лише офіційним.

Загалом тренінги допомогли виробити такий собі імунітет, щоб уникати чи ж зуміти протистояти маніпулятивній або фейковій інформації. Молодь стала обізнанішою, бо ж і за Вінстоном Черчиллем, володієш інформацією – володієш світом, а головне – здатен захистити себе.

Мирослава ГАРАЗДІЙ, «Погляд».

Запрацювала історична школа імені Липинського

В Ужгороді тепер можна дізнатися про історичні події України завдяки новоствореній Історичній школі ім. В.Липинського. Ораторами є старший викладач УжНУ Олег Сліпецький та історик Юрій Григор'єв. І вже відбулися дві лекції. Перша – про передумови виникнення легіону українських січових стрільців, а друга мала назву: «Постріл в обороні мільйонів» – щодо підготовки агентату (замачи на життя та вбивства легіонами ОУН і УВО за антиукраїнські ідеї, підтримку ворожої влади) Миколи Лемика 1933 року.

Зокрема, другу лекцію провів Юрій Григор'єв у кафе-музеї «Під замком». Старовинні речі довкола, зацікавлені студенти й слухачі старшого покоління, хто теж хоче дізнатися про становлення української держав-

ності, тільки додавали заходу відповідної атмосфери.

Історик розповідав у подробицях, як готували 18-річного січовика М.Лемика до вбивства радянського консула у Львові старші побратими. Але трапилася помилка: Микола позбавив життя не консула, а співробітника КДБ Олексія Майлова. Утім, від цього справа не стала менш резонансною. Знищено значно серйознішого – представника Сталіна. Агента готували з урахуванням кожної дрібниці. Навіть пістолет, яким було зроблено два контрольні постріли (у голову й груди), зауважив Ю.Григор'єв, поклали в спеціально підготовлену ліворуч кишеню, адже Лемика – теж лівша. Оратор розповів про передумови нападу, розвиток подій, чому вибір випав саме на вищезазначеного юнака. Агента

М.Лемика – помста радянській владі за геноцид українців під час Голодомору 1932 – 1933 рр.

Слухачі мали можливість поставити запитання після прослуханої лекції та запропонувати наступні теми.

Історична школа ім. В.Липинського створена як просвітницький проект із сучасними формами подачі матеріалу, цікавими фактами, історіями, яких не віднайти в підручниках. Зустрічі тривають, як зазначалося вище, у кафе-музеї «Під замком». Слухачем безкоштовно може стати будь-хто. Наприкінці лектори пропонують узяти постер, пов'язаний із темою заходу.

Анастасія ШАПАР, студентка відділення журналістики (спеціалізація «Реклама і зв'язки з громадськістю»).

Подання заяв до УжНУ

Форми навчання	2018 р.	2019 р.
Денна і заочна (бакалавр)	8181	8556
Денна і заочна (магістр)	1154	1246
Разом	9335	9802

Послідовники Піфагора обрали Міс

Традиційний День першокурсника й конкурс «Міс математичного факультету» влаштували у великій залі ректорату.

Декан Михайло Повідайчик на початку вечора зазначив: «Дорогі викладачі, студенти! Бачу серед публіки й наших випускників. Нині вітаємо у факультетській родині нових людей. Першокурсники, завжди досягайте мети. Бажаю зробити гарну кар'єру, усе у ваших руках, а ми вам допоможемо».

Михайло Михайлович також вручив грамоти активній молоді й команді першокурсників (за перемогу в Кубку декана з футболу). А заступник декана з виховної роботи Павло Мулеса побажав новачкам успіхів у всіх починаннях, здобути знання, які допомагатимуть у житті.

Конкурс краси оцінювали М.Повідайчик, П.Мулеса, а ще — заступниці декана Мирослава Герич і Ольга Синявська, голова Студентської ради УжНУ Вікторія Кенідра, Міс математичного-2018 Валерія Ворфоломеева, заступник міського

голови Ужгорода Олександр Білак, фотограф Михайло Архангел, керівниця модельної школи Ніколь Луценко та представники спонсорів.

О.Білак вітав присутніх, згадуючи й своє студентство. Вручив від Ужгородської міської ради подяки декану та студентам.

Загалом організатори підготували тривалу програму. Пісенними виступами гостей потішила студентка Ужгородського музичного коледжу імені Д.Є.Задора Беата Банго. «Запалювали» дівчата з професійної школи східних танців «Хабіба» та Pole Dance Studio. Гумору додали команди КВН — «Ва-банк» з економічного факультету й збірна хімічного та математичного підрозділів, яка, зокрема, показала комічні сцени із життя молоді.

Також глядачі мали можливість подивитися гру «Хто зверху» між викладацько-студентськими командами чоловіків і жінок. У результаті перемогла прекрасна частина людства.

Повеселив публіку й конкурс, коли із зали навмання

викликали по троє дівчат та хлопців, між якими за виконання пісень розіграли сертифікат до віртуальної реальності.

Пів дюжини красунь, котрі претендувати на звання найкрасивішої в підрозділі, поставили перед публікою в чотирьох образах: total black, у ніжних рожевих, маленьких чорних сукнях, у вечірньому вбранні.

В інтелектуальному змаганні були не тільки стандартні для конкурсів краси запитання, а й завдання на логіку.

За підсумками голосування журі, учасниця Олена Папп здобула титул «Міс дружність», Неля Данча — «Артистизм», Анастасія Фельбаба стала «Усмішкою», Анастасія Щерба відтепер — «Грація». Першою віцеміс та «Міс інтелект» обрали Дарину Сарваді. А головною красунею матфаку визнали другокурсницю спеціальності «Середня освіта» Тетяну Іванюченко, котрій також дали титули «Міс глядацьких симпатій» і «Міс фото».

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

Кроком КВН руш!

У Закарпатському обласному палаці дитячої і юнацької творчості «ПАДІЮН» стартував новий (XXIII!) сезон обласної ліги КВН. Вечір став символічним: саме цього дня 1961 р. народилася гра, заради якої вкотре збиралися в одному залі поціновувачі гумору.

Для початку глядачів познайомили з десятима командами: HUB (ФЗтаФВ УжНУ), «Без Б» (хімічний факультет УжНУ), Durs Kollara (Ужгород), «Пилорама» (економічний факультет УжНУ), «Вітя» (Ужгород), «Гасимо цілодобово» (Львівський держуніверситет безпеки життєдіяльності), «Дробовик біт-боксер», «Десь там» (географічний факультет УжНУ), «Ліхіє» (юридичний факультет УжНУ), «Кілька людей» (Тернопіль).

Учасники показали по одному номеру, а потім зіграли розминку у складі збірних. Так, на сцену запрошували новеньких, натомість досвідченіші учасники розважали аудиторію.

Вирішили, що в новому сезоні кожен колектив матиме свого тренера. Тому впродовж концерту виступи КВНівців оцінювали майбутні наставники, які й обирали собі команди. HUB та «Гасимо цілодобово» гратимуть із «джокером» — тренером, який щоразу змінюється. На гала-концерті цю роль узяв на себе Олександр Олень.

Перший тур гри КВН зможемо побачити вже в грудні, обіцяють організатори.

Євгенія СЕМЕНЕНКО,
студентка
відділення журналістики.

ФОТОФАКТ

На біологічному факультеті завершили ремонт аудиторії й науково-дослідної лабораторії кафедри ентомології та збереження біорізноманіття. Студенти та викладачі зможуть навчатися й займатися науковою роботою в комфортніших умовах.

За інформацією біологічного факультету.

Міс та Містер філологічного-2019: як це було

«Сьогодні наш сивочолий філфак знову буде відчувати себе веселим, бадьорим, а головне — творчим. Але сьогодні нас очікує й дещо особливе: філологічний уперше вирішив збалансувати жіноче та чоловіче — обираємо Міс і Містера факультету. Пара, яка переможе, — уже найкраща, ваш виступ — уже найкращий, ви — найкращі, будьте впевнені. Успіхів конкурсантам, а присутнім — приємного перегляду!» — таким привітанням розпочала День першокурсника в Ужгороді, у Закарпатському обласному «ПАДІЮНі», деканеса філологічного факультету Галина Шумицька.

А в залі серед численних присутніх: батьки, друзі, однокурсники, викладачі... Контакт із глядачами впродовж вечора підтримують ведучі Данііл Самсонов та Раїса Ізотова. Ну а для початку представили учасників «Міс та Містера... 2019». Беруть участь п'ять першокурсниць та 5 хлопців 1–2 курсів. Усі одягнені в повсякденне вбрання й уміло дефілюють сценою під сучасну музику. Ведучі обіцяють, що стане відоме ім'я не

тільки переможців вечора, а й «Міс/Містера глядацьких симпатій». Глядачі голосують на сторінці конкурсу в одній із соціальних мереж.

Святкову атмосферу підтримує ансамбль танцю «Кольори Карпат» з Ужгородського інституту культури і мистецтв. На сцені — просто гама кольорів від національного українського одягу, а також шалена енергія танців. Крім того, першокурсниці співають а саррелла пісню про українську мову, а невдовзі звучить «Вільна каса» у виконанні Нінель.

Не встигаємо насолодитися творчим талантом нашої молоді, як уже милуємося другим виходом учасників. Своєрідний інтелектуальний конкурс із кумедними та актуальними запитаннями. Відповіді претендентів на титули були максимально веселими й пізнавальними. Один з учасників навіть поділився лайфхаком «як добре скласти сесію» — узяти участь у цьому конкурсі!

Далі виступає команда КВН «Олів'єшки» 1 курсу; лунає пісня «Листопад» від студентів, а під «Горіла сосна палала» у виконанні Лії Курти бачимо

танець наших міс та містерів, одягнених у дизайнерський український вишиваний одяг.

Сміємося разом від кумедної пародії на викладачів нашої кафедри, що грають КВНівці команди «Ліхіє» з юридичного факультету. Ще декілька твор-

чих виступів, зокрема й ведучої Раїси Ізотової, яка дивує словацькою піснею...

Зрештою, настає очікуваний момент нагородження. Звання зі сцени оголошує Олександр Білак, заступник міського голови. Довго інтриги не тримає:

Віцемістером обрано Анатолія Футинця під № 5. Містером стає Артур Логойда під № 3 — хлопець дійсно модельної зовнішності й із чарівною усмішкою.

Заступник декана з виховної роботи, а також безпосередній організатор цього річного конкурсу Олег Хававчак мав честь оголосити володарів головних титулів серед дівчат: «Віцеміс філологічного-2019» та переможницю вечора. Друге місце посіла Вероніка Хланта під № 1, титул «Міс філологічного факультету-2019» здобула Христина Івасюк під № 2.

Якщо відверто, у цей момент майже кожен відчував «білу» заздрість. Адже переможці літатимуть на справжнісінькій повітряній кулі! Заради такого відчуття хочеться опинитися на місці учасників!

...Подарунки, досвід, позитивні емоції. Із радісними думками й фотографувалися на завершення глядачі з переможцями. А пісня Tina Turner The Best гармонійно вписується в цю особливу мить!
Євгенія СЕМЕНЕНКО,
студентка
відділення журналістики.

За безпеку життя...

У ректораті УжНУ відбувся виховний захід для студентів 1–2 курсів.

Спочатку виступив Ігор Король, проректор із науково-педагогічної роботи. Він зазначив: «Зустріч присвячена безпеці життя, тому, щоб зробити його захищенішим».

Згодом до молоді звернулася Ольга Мартин, інспекторка відділу зав'язків із громадськістю Управління патрульної поліції в Закарпатській області. Нагадала про безпеку під час

дорожнього руху. Охочі могли протестувати на собі алкоокуляри, аби зрозуміти, що відчуває водій за кермом у стані алкогольного сп'яніння.

Відтак Світлана Вознесенська, голова ГО «Рух – здорова нація» та керівник проекту «Я люблю життя! Я кажу наркотикам – Ні», провела лекцію «Вся правда про наркотики». Завершили корисні зустрічі спільним фото.

Тетяна ЛЕСЮК,
студентка
відділення журналістики.

Працюючи в «іншій» сфері, бути Журналістом і залишатися Людиною

На відділення журналістики завітали його випускниці, нині лейтенанти поліції Марія Туряниця, старший інспектор прес-служби Управління патрульної поліції в Закарпатській області, та інспектор зв'язків із громадськістю Ольга Мартин. Зустріч зі студентами відбулася в редакції газети «Погляд» на засіданні Прес-клубу молодого журналіста УжНУ «Медіаперспективи» під назвою «Особливості роботи в прес-службі».

Гості розповіли майбутнім журналістам про специфіку й тонкощі своєї роботи, ділилися досвідом, як правильно висвітлювати негативні й позитивні новини, що є особливо важливим для працівників ЗМІ. Наголосили: від того, як медійники подають інформа-

цію, залежить її сприйняття в суспільстві.

Студенти мали змогу ставити запитання М.Туряниці й О.Мартин, оскільки зустріч голова прес-клубу й редактор «Погляду» В.Тарасюк запропонував у формі діалогу.

Наприкінці представниці національної поліції дали кілька порад, як діяти в робочих умовах, за певних обставин, аби задовольнити потреби керівників та суспільства водночас при подачі тієї чи іншої новини.

«Головне – за будь-якої ситуації лишайтесь Людями!», – наголосила пані Марія.

Завершили зустріч спільним фото на згадку.

Сюзанна ПЕТРИШКО,
студентка
відділення журналістики.

Яскраві дні студента

Загалом в УжНУ традиційно грандіозно відсвяткували Тиждень студента.

Розпочали із загально-університетської «Битви інтелектуалів», що відбулася в конференц-залі «зеленого корпусу». Цьогоріч Центр гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування й студрада організували гру в оновленому форматі. В інтелектуальному змаганні взяли участь 15 команд, які сформували із 6 представників від кожного факультету. А ведучим став професор УжНУ Федір Шандор. Він наголосив: «Ви позмагаєтесь за принципом Мехеда. Після кожного туру буде 5 хвилин перерви. Прошу сховати гаджети, адже там є пошук. Це гра на чесність, а не на те, хто розумніший у тому, що швидше знайде в Інтернеті. Після кожного туру пояснюватимуть оцінювання».

Ознайомивши учасників із правилами, ведучий запросив до вітального слова проректора з науково-педагогічної роботи Ігоря Короля. «Ми так цікаво, нестандартно починаємо наш класичний Тиждень студента. Це битва титанів, битва інтелектів. Усі зібралися, щоб перевірити себе в новій грі, показати, хто тут «май-май». Бажаю отримати масу драйву та задоволення. Перемоги всім!» – зазначив Ігор Іванович.

Після кількогодінного мізкування перемогла команда факультету іноземної філології «Мілка з майонезом», 2 місце посів факультет міжнародних економічних відносин «Без диплома», а 3-є – факультет суспільних наук «ПроГовори». Кожен учасник команд-призерів отримав у подарунок кубок, грамоту та вироби з університетською символікою.

У кожного вишу є вихованці, які яскраво проживають свої студентські роки: беруть участь у різноманітних конкурсах, олімпіадах, фестивалях та роблять навчання на рідних факультетах

по-справжньому незабутнім. Саме з ужнівським молодіжним активом у четвер, 14 листопада, зустрівся ректор нашого університету Володимир Смоланка. Очільник привітав юнаків і дівчат та вручив їм грамоти й подяки.

Долучилися до теплих слів проректор Ігор Король, заступник міського голови Ужгорода Олександр Білак, директор Закарпатської обласної дирекції «Укргазбанку» Андрій Коляско та керівник центрального відділення Західного ГРУ «Приват-Банку» Тетяна Гасинець.

СЦД «Ювентус» приймав учасників щорічного фестивалю-конкурсу «Студентська осінь». Ведучим був випускник фізичного факультету Йосип Логачов. Команди факультетів і коледжу підготували відеопрезентації й танцювальні виступи. Другого дня демонстрували вокальні здібності та вміння жартувати.

За результатами перших змагань лідирували природничо-гуманітарний коледж УжНУ, фізичний факультет і факультет здоров'я та фізичного виховання.

Учасники вокального конкурсу переважно виконували українські пісні. Виконавцям-аматорам удалося як розвеселити, так і розчулити глядачів своїми виступами. Під час одного з них аудиторія ввімкнула ліхтарики на телефоні, що створило романтичну атмосферу в залі. А «вишенькою на торті» став номер представників ПГК, адже вокаліст команди присвятив авторську пісню своїй дівчині.

Крім співочих талантів, студенти кількох підрозділів показали вміння дотепно жартувати про своє життя.

Поки журі підраховувало бали в нарадчій кімнаті, ведучий повідомив молоді чудову новину. Ректор Володимир Смоланка оголосив 15 листопада вихідним.

Після цього нагороджували переможців. На сцену вийшли проректор із науково-педаго-

гічної роботи Ігор Король та голова профкому студентів Ростислав Головчанський.

«Я з радістю спостерігав за перебігом «Студентської осінь» впродовж двох днів. За цей час, здається, я помолодшав на половину своїх років. Ви всі – молодці! Наше свято вдалося!» – резюмував Ігор Іванович.

Третє місце за відеопредставлення отримав математичний факультет. Друге розділили фізичний та хімічний підрозділи, а переможцем у цьому жанрі став ПГК.

У танцювальному мистецтві «бронза» – у факультету здоров'я та фізичного виховання, «срібло» – у медиків; першими визнали представників коледжу.

У вокальному жанрі нагородили такі підрозділи: третє місце – у факультету туризму та міжнародних комунікацій, друге – у ПГК і перше – у факультету іноземної філології.

Третіми в оригінальному жанрі стали представники факультету іноземної філології, другими – біологи, а перемогли учасники з факультету здоров'я та фізичного виховання й коледжу.

Загалом у мистецькому конкурсі художньої самодіяльності кращими стали: 3. Фізичний факультет. 2. Факультет здоров'я та фізичного виховання. 1. Природничо-гуманітарний коледж.

Вітаємо з перемогами!

Святкували й футбольними змаганнями в спорткомплексі УжНУ, де зустрілися представники 14 підрозділів. Грали один тайм по 7 хвилин за олімпійською системою: команда, яка програвала, одразу ж вибувала.

Володарями Кубка студентської ради, як і торік, став факультет здоров'я та фізичного виховання. Грамоти й почесний трофей переможцям вручили І.Король та голова студради Вікторія Кенідра.

Олександра КОСТЬО,
студентка
відділення журналістики.

Фото Володимира ТАРАСЮКА

ТІЛЬКИ ФАКТ

У 2018 р. в УжНУ захищено 11 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук та 35 – кандидата наук. У першому ж півріччі нинішнього року захищено 8 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук та 24 – кандидата наук.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці «Погляду» в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

КРАЩИЙ МАТЕРІАЛ

Кращим матеріалом «Погляду» #10 (227) визнано публікацію «День для педагогів...» Мирослави Гараздій. Найрейтинговішою за кількістю переглядів у соціальній мережі «Фейсбук» є ця ж публікація. Вітаємо авторку!

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 2189. Ціна – безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 26.11.19. Засновник і видавець – ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад – 1000 примірників. Формат А 3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальний за випуск номера: В.Ю.Тарасюк.

Головний редактор:
В.Ю.ТАРАСЮК

Художній редактор, кореспондент:
О.М.БРАЙЛЯН.

Коректор:
М.Б.ГАРАЗДІЙ.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.